

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни

«Травматологія та ортопедія»

спеціальність 017 «фізична реабілітація та ерготерапія»

рівень вищої освіти «бакалавр»

3 курс факультет фізичної реабілітації

©д-р мед. наук Корольков О. І.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні теорії та методики

фізичної культури

«2» вересня 2019 р. протокол № 2

Зав.каф _____ Коритко З. І.

Практичне заняття № 1

Тема: Вступ в «травматологію та ортопедію». Методи обстеження ортопедо-травматологічних хворих.

Мета: виявити знання студентів про методи та особливості обстеження ортопедо-травматологічних хворих, виконання фізикальних методів (огляду, пальпації, визначення амплітуди рухів в суглобах) та про загальні поняття виконання інструментальних методів обстеження ортопедо-травматологічного хворого;

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Анатомо-фізіологічні та вікові особливості опорно-рухової системи.
- загальні правила обстеження ортопедо-травматологічних хворих
- Принципи діагностики основних клінічних форм патології опорно-рухової системи.
- Особливості проведення інструментальних методів обстеження ортопедо-травматологічного хворого (УЗД, рентгенографія, КТ-томографія тощо).

Рекомендована література

Основна:

1. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред. професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.
2. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.
3. Відновлювальне лікування хворих з диспластичною та дегенеративно-дистрофічною патологією кульшових суглобів / Під. ред. К.Д. Бабова, Н.Г. Николаєвої, І.В. Рой, В.І. Маколінця. – К.: «КІМ», 2012. – 68 с.
4. Герцен, Г. І Травматологія літнього віку. Кн. 2. Металоостеосинтез при переломах довгих кісток у людей літнього і старечого віку / Г.І. Герцен, М.П. Остапчук, Р.М. Остапчук. - 3-є, допов. і перер. - К. : Асканія, 2014 - .118 с.
5. Теорія і практика медичної реабілітації / О.М. Хвисюк (та ін.). Х.: Майдан, 2012. – 520с.

Додаткова:

1. Климовицький, В. Г. Лікарські маніпуляції в практиці ургентної травматології: учб.- практич. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак ; Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти МОЗ України. - Донецьк : [б. в.], 2002. - 495 с. : іл.

2. Климовицький, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.
3. Корж Н. А., Радченко В. А. и др. Справочник ортопеда. Киев, из. Здоровье Украины, 2015 – 432 с.
4. Корж Н. А., Радченко В. А. и др. Справочник травматолога. Киев, из. Здоровье Украины, 2009 – 504 с.
5. Невідкладна допомога при травмах : навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за заг. ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк : Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.
6. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.
7. Ортопедія і травматологія: підручник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів післядипломної освіти / за ред. М.І. Хвисяка; МОЗ України; ХМАПО. - Х. : Оберіг, 2013. - 656 с. - (Медицина XXI століття).
8. Charnen M.W. - Operative orthopaedics. Volume I. - Philadelphia, 1993.- 274 с.
9. Clinical Orthopaedic Diagnosis. Third Edition. Sureshwar Pandey, Anil Kumar Pandey Издательство JayPee Brothers, 2009 год Paper Back – 754 с. ISBN: 8184484186
10. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari. Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428

Практичне заняття № 2

Тема: Опрацювання особливостей реабілітації пацієнтів з протезами верхніх та нижніх кінцівок.

Мета: виявити знання студентів про методи та особливості реабілітації пацієнтів з протезами верхніх та нижніх кінцівок, сформувані загальні поняття про технологію підбору та виготовлення протезів та ортезів в ортопедо-травматологічного хворого.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Анатомо-фізіологічні та вікові особливості кукс верхніх та нижніх кінцівок.

- загальні правила обстеження ортопедо-травматологічних хворих з куксами верхніх та нижніх кінцівок.

- Принципи та особливості реабілітації пацієнтів з протезами верхніх та нижніх кінцівок.

- Особливості підбору та виготовлення протезів та ортезів в ортопедо-травматологічного хворого.

Рекомендована література

Основна:

1. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред. професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.

2. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.

3. Відновлювальне лікування хворих з диспластичною та дегенеративно-дистрофічною патологією кульшових суглобів / Під. ред. К.Д. Бабова, Н.Г. Николаєвої, І.В. Рой, В.І. Маколінця. – К.: «КІМ», 2012. – 68 с.

4. Теорія і практика медичної реабілітації / О.М. Хвисьок (та ін.). Х.: Майдан, 2012. – 520с.

Додаткова:

1.Климовицький, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.

2. Корж Н. А., Радченко В. А. и др. Справочник ортопеда. Киев, из. Здоровье Украины, 2015 – 432 с.

3.Корж Н. А., Радченко В. А. и др. Справочник травматолога. Киев, из. Здоровье Украины, 2009 – 504 с.

4. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.
5. Ортопедія і травматологія: підручник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів післядипломної освіти / за ред. М.І. Хвисяка; МОЗ України; ХМАПО. - Х. : Оберіг, 2013. - 656 с. - (Медицина XXI століття).
6. Chapman M.W. - Operative orthopaedics. Volume I. - Philadelphia, 1993.- 274 с.
7. Clinical Orthopaedic Diagnosis. Third Edition. Sureshwar Pandey, Anil Kumar Pandey Издательство JayPee Brothers, 2009 год Paper Back – 754 с. ISBN: 8184484186
8. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari. Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428

Практичне заняття № 3

Тема: Практичне опрацювання методів лікувальної іммобілізації при пошкодженнях верхніх та нижніх кінцівок.

Мета: виявити знання студентів про методи лікувальної іммобілізації при пошкодженнях верхніх та нижніх кінцівок та про практичні навички десмургії, види та правила накладання пов'язок у ортопедо-травматологічного хворого;

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Види та методи десмургії, особливості накладання пов'язок на верхні та нижні кінцівки;

- загальні правила лікувальної іммобілізації при пошкодженнях верхніх та нижніх кінцівок у ортопедо-травматологічних хворих

- Принципи накладання бинтових пов'язок на верхні та нижні кінцівки;

Рекомендована література

Основна:

1. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред. професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.

2. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.

Додаткова:

1. Климовицький, В. Г. Лікарські маніпуляції в практиці ургентної травматології: учб.- практич. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак ; Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти МОЗ України. - Донецьк : [б. в.], 2002. - 495 с. : іл.

2. Климовицький, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.

3. Невідкладна допомога при травмах : навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за заг. ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк : Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.

4. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.

5. Ортопедія і травматологія: підручник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів післядипломної освіти / за ред. М.І. Хвисяка; МОЗ України; ХМАПО. - Х. : Оберіг, 2013. - 656 с. - (Медицина XXI століття).

6. Chapman M.W. - Operative orthopaedics. Volume I. - Philadelphia, 1993. 274 с.

7. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari. Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428

Практичне заняття № 4

Тема: Засвоєння навичок надання необхідної допомоги при травматичному шоку, відкритих та закритих пошкодженнях опорно-рухового апарату, пошкодженнях ЦНС і периферійних нервів, кровоносних судин.

Мета: виявити знання студентів про методи надання необхідної допомоги при травматичному шоку, відкритих та закритих пошкодженнях опорно-рухового апарату, периферійних нервів, кровоносних судин;

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Види та методи надання первинної медичної допомоги у випадках травматичного шоку, принципи сортування постраждалих;

- надання первинної медичної допомоги у випадках відкритих та закритих пошкодженнях опорно-рухового апарату особливості транспортної іммобілізації на верхні та нижні кінцівки;

- загальні правила тимчасової та постійної зупинки кровотечі при пошкодженнях судин верхніх та нижніх кінцівок.

Рекомендована література

Основна:

1. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.

2. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.

Додаткова:

1. Климовицький, В. Г. Лікарські маніпуляції в практиці ургентної травматології: учб.- практич. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак ; Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти МОЗ України. - Донецьк : [б. в.], 2002. - 495 с. : іл.

2. Климовицький, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.

3. Невідкладна допомога при травмах : навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за заг. ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк : Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.

4. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.

5. Chapman M.W. - Operative orthopaedics. Volume I. - Philadelphia, 1993. 274 с.

6. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari.Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428

Практичне заняття № 5

Тема: Зупинка кровотечі при травмі магістральних судин.

Мета: виявити знання студентів про методи надання необхідної допомоги при пошкодженнях опорно-рухового апарату, які супроводжуються пошкодженням магістральних кровоносних судин;

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- види та методи надання первинної медичної допомоги у випадках пошкодження опорно-рухового апарату, які супроводжуються пошкодженням магістральних кровоносних судин;

- практичне засвоєння правил тимчасової та постійної зупинки кровотечі при пошкодженнях судин верхніх та нижніх кінцівок.

Рекомендована література.

Основна:

3. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.

4. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.

Додаткова:

7. Климовицький, В. Г. Лікарські маніпуляції в практиці ургентної травматології: учб.- практи. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак ; Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти МОЗ України. - Донецьк : [б. в.], 2002. - 495 с. : іл.

8. Климовицький, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.

9. Невідкладна допомога при травмах : навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за заг. ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк : Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.

10. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.

11. Charpen M.W. - Operative orthopaedics. Volume I. - Philadelphia, 1993. 274 с.

12. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari.Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428

Практичне заняття № 6

Тема: Десмургія, методи та правила накладання повязок.

Мета: виявити знання практичні навички у студентів про методи десмургії, види та правила накладання пов'язок у ортопедо-травматологічного хворого;

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Види та методи десмургії, особливості накладання бинтових пов'язок на верхні та нижні кінцівки;

- загальні правила лікувальної іммобілізації при пошкодженнях верхніх та нижніх кінцівок у ортопедо-травматологічних хворих;

- відпрацювання практичних навичок накладання бинтових пов'язок на тулуб, голову та шию.

Рекомендована література.

Основна:

5. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.

6. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.

Додаткова:

13. Климовицький, В. Г. Лікарські маніпуляції в практиці ургентної травматології: учб.- практи. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак ; Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти МОЗ України. - Донецьк : [б. в.], 2002. - 495 с. : іл.

14. Климовицький, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.

15. Невідкладна допомога при травмах : навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за заг. ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк : Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.

16. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.

17. Chapman M.W. - Operative orthopaedics. Volume I. - Philadelphia, 1993. 274 с.

18. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari. Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428

Практичне заняття № 7

Тема: Особливості догляду за ортопедо-травматологічними хворими на основі принципів лікувально-охоронного режиму і дотримувannya правил медичної деонтології.

Мета: виявити знання та засвоїти практичні навички у студентів про методи догляду за ортопедо-травматологічними хворими на основі принципів лікувально-охоронного режиму і дотримувannya правил медичної деонтології.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Види та методи догляду за ортопедо-травматологічними хворими на основі принципів лікувально-охоронного режиму і дотримувannya правил медичної деонтології.;

- загальні правила догляду лежачими за ортопедо-травматологічними хворими;

- відпрацювання практичних навичок реабілітації (дихальна та лікувальна гімнастика) у процесі догляду за ортопедо-травматологічними хворими.

Рекомендована література.

Основна:

7. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.

8. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.

Додаткова:

19. Климовицький, В. Г. Лікарські маніпуляції в практиці ургентної травматології: учб.- практ. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак ; Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти МОЗ України. - Донецьк : [б. в.], 2002. - 495 с. : іл.

20. Климовицький, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.

21. Невідкладна допомога при травмах : навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за заг. ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк : Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.

22. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.

23. Chapman M.W. - Operative orthopaedics. Volume I. - Philadelphia, 1993. 274 с.

24. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari. Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428

Практичне заняття № 8.

Тема: Фізіологічні та вікові особливості опорно-рухової системи у дітей та літніх людей.

Мета: виявити знання та засвоїти практичні навички у студентів про фізіологічні та вікові особливості опорно-рухової системи у дітей та літніх людей.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- фізіологічні та вікові особливості опорно-рухової системи у дітей;
- фізіологічні та вікові особливості опорно-рухової системи у літніх людей;
- відпрацювання практичних навичок реабілітації у процесі догляду за дітьми та літніми людьми з ортопедо-травматологічною патологією.

Рекомендована література.

Основна:

9. Травматологія і ортопедія (посібник для практичних занять) / під ред професора О. А. Бур'янова. Київ: "Книга плюс", 2006. – 135 с.

10. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 416 с.: іл.

Додаткова:

25. Климовицький, В. Г. Лікарські маніпуляції в практиці ургентної травматології: учб.- практи. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак ; Центр. метод. каб. з вищ. мед. освіти МОЗ України. - Донецьк : [б. в.], 2002. - 495 с. : іл.

26. Климовицький, В. Г. Тести та ситуаційні завдання з травматології та ортопедії: навч. посіб. / В.Г. Климовицький, В.М. Пастернак, О.В. Кравченко.

27. Невідкладна допомога при травмах : навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за заг. ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк : Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.

28. Ортопедія і травматологія в тестових питаннях та ситуаційних задачах : навч. посіб. / М.Л. Анкін, В.Й. Шуба, А.В. Білоноженко, О.А. Радомський, В.О. Левченко. - К. : Медінформ, 2010. - 239 с. : іл.

29. Champen M.W. - Operative orthopaedics. Volume I. - Philadelphia, 1993. 274 с.

30. Essential Orthopaedics, 4th edition. J. Maheshwari.Издательство JayPee Brothers, 2012 год, - 388 с, ISBN: 8184655428